

SVET ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Stegne 7, 1001 Ljubljana
T: 01 583 63 33
F: 01 511 11 01
gp.sek@sek-rs.si, <http://www.sek-rs.si>

SEK (14) 1

Datum: 25.04.2014

MNENJE SVETA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE REPUBLIKE SLOVENIJE o dostopu senzornih invalidov do programskih vsebin Radiotelevizije Slovenija

Svet za elektronske komunikacije Republike Slovenije (v nadaljevanju: Svet) je na 30. redni seji dne 25.04.2014 sprejel na osnovi prvega odstavka 231. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Ur. l. RS; št. 109/2012, 110/2013; ZEKom-1) mnenje o dostopu senzornih invalidov do programskih vsebin Radiotelevizije Slovenija (v nadaljevanju: RTV Slovenija):

Svet meni, da bi Republika Slovenija morala okrepiti prizadevanja za enakopraven dostop senzornih invalidov do informacij in komunikacij, pri čemer posebej izpostavlja pomembnost enakopravnega dostopa do programskih vsebin. Tovrstna prizadevanja so pomembna tudi za vse več starejših državljanov, ki se srečujejo s pešanjem sluha in vida.

Republika Slovenija je sprejela mednarodno konvencijo o pravicah invalidov in obveznosti prenesla v svoj pravni red, vendar se zakoni ne izvajajo v celoti ali pa so celo medsebojno neusklajeni. Svet zato poziva Vlado Republike Slovenije, da zagotovi usklajenost in izvajanje zakonodaje, ki ureja enakopraven dostop senzornih invalidov do informacij in komunikacij ter programskih vsebin. Poleg tega predlaga, da Vlada v državnem proračunu zagotovi sredstva za podporo pri ustvarjanju in razširjanju programskih vsebin, namenjenih senzornim invalidom v njim prilagojenih tehnikah, ter za razvoj ustrezne tehnične infrastrukture, kot to določa zakonodaja.

Svet poziva RTV Slovenija, da pripravi strategijo in letne načrte za zagotavljanje uresničevanja zakonskih zahtev o dostopu senzornih invalidov do programskih vsebin. Pri tem naj sledi razvoju novih digitalnih tehnologij, ki senzornim invalidom omogočajo lažji dostop do programskih vsebin in prispevajo k zmanjševanju digitalne ločnice med prebivalci, ki imajo poln dostop do programskih vsebin, in senzornimi invalidi, ki nimajo zagotovljenega enakopravnega dostopa. Opredeli naj tudi tehnične zahteve, ki jih bodo morali upoštevati operaterji in ponudniki storitev, ki distribuirajo programe RTV Slovenija.

Svet nadalje poziva Agencijo za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije, da se dejavno vključi v prizadevanja za zagotavljanje enakopravnega dostopa senzornih invalidov do informacij in komunikacij ter programskih vsebin. Preuči naj regulativne vidike ter pripravi priporočila ali splošne akte ali izvede druge ustrezne regulativne ukrepe za zagotavljanje enakopravnega dostopa.

Obrazložitev:

Republika Slovenija je leta 2008 ratificirala Konvencijo o pravicah invalidov (Uradni list RS, št. 37, 15.04.2008, str. 1437-1461; MKPI), s čimer se je zavezala, da bo invalidom omogočila neodvisno življenje in polno sodelovanje na vseh področjih življenja, vključno z enakopravnim dostopom do informacij in komunikacij, kar zajema tudi dostop do programskih vsebin, ki je še zlasti pomemben za senzorne invalide — gluhe in naglušne ter slepe in slabovidne — pa tudi vse več starejših državljanov, ki se srečujejo s pešanjem sluha in vida.

Svet ugotavlja, da se zakonodaja, ki ureja dostop senzornih invalidov do programskih vsebin ter s tem povezane avtorske pravice, ne izvaja v celoti ali pa je pomanjkljiva in nedorečena.

Zakon o Radioteleviziji Slovenija (Uradni list RS, št. 96, 28. 10. 2005, str. 9945-9954; ZRTVS-1) v 4. in 7. členu RTV Slovenija nalaga vrsto obveznosti. V 4. členu določa, da mora RTV Slovenija v okviru svoje javne službe na področju radijske in televizijske dejavnosti posebno pozornost posvečati invalidom in z njimi povezanim vsebinami, izvajati programske vsebine, namenjene slepim in slabovidnim ter gluhim in naglušnim v njim prilagojenih tehnikah, in podpirati razširjanje programskih vsebin, namenjenih senzornim invalidom, v njim prilagojenih tehnikah.

V skladu s 7. členom mora RTV Slovenija pri načinu razširjanja oziroma predvajanja in arhiviranja programov, ki jih ustvarja v okviru javne službe, skladno s svojimi tehnološkimi razvojnimi zmožnostmi, uvajati nove tehnologije, kot so internet, digitalna radiodifuzija, satelit, tako, da omogoči dostop do programskih vsebin čim širšemu krogu državljanov doma in v tujini, slovenskim narodnim manjšinam v sosednjih državah ter Slovencem po svetu.

Svet meni, da bi RTV Slovenija morala pripraviti strategijo za zagotavljanje uresničevanja zakonskih zahtev o dostopu senzornih invalidov do programskih vsebin — tako glede povečevanja obsega programskih vsebin v tehnikah, prilagojenih senzornim invalidom, kot tudi glede nadgradnje tehnične platforme, ki bo omogočala uporabnikom dostop do teh vsebin. Pri tem bi morala slediti razvoju novih digitalnih tehnologij, ki senzornim invalidom omogočajo lažji dostop do programskih vsebin in prispevajo k zmanjševanju digitalne ločnice, ki je ena glavnih strateških usmeritev Evropske unije na področju dostopnosti do informacij in komunikacij.

Na tej osnovi naj RTV Slovenija pripravi načrt izvrševanja določb 4. in 7. člena ZRTVS-1, ki naj zajema načrtovani obseg prilagojenih programskih vsebin senzornim invalidom na letni ravni, ločeno za posamezne vrste prilagoditev. Pri tem naj sledi načelu, da se obseg dostopnosti programskih vsebin v tehnikah, prilagojenih senzornim invalidom vsako leto poveča.

Nadalje naj pripravi program aktivnosti za tehnološko nadgradnjo svojih sistemov, pri čemer naj prednost posveti predvsem čimprejšnji uvedbi sintetičnega bralca teksta. Čim prej naj tudi opredeli tehnične zahteve, ki jih bodo morali upoštevati kabelski in drugi operaterji oziroma ponudniki storitev, ki bodo distribuirali prilagojene programe RTV Slovenija. Pri tem se naj poveže z Agencijo za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije, ki mora poskrbeti za ustrezne regulatorne ukrepe, in z ministrstvom, pristojnim za elektronske komunikacije, v kolikor je potrebna prilagoditev zakonodaje.

Zakon o medijih (Uradni list RS, št. 110, 26. 10. 2006, str. 11328-11356, s spremembami 36/2008-ZPOmK-1, 77/2010-ZSFCJA, 90/2010 Odl.US: U-I-95/09-14, Up-419/09-15, 87/2011-ZAvMS, 47/2012; ZMed-UPB1) v 4. členu (javni interes na področju medijev) določa, da država posebej podpira ustvarjanje in razširjanje programskih vsebin, namenjenih senzornim invalidom v njih prilagojenih tehnikah ter razvoj ustrezne tehnične infrastrukture. Sredstva za uresničevanje tega javnega interesa pa država zagotavlja v državnem proračunu.

Svet ugotavlja, da sredstva za uresničevanje javnega interesa, opredeljena v 4. členu ZMed-UPB1, niso v celoti zagotovljena. Sredstva se v manjšem obsegu sicer namenjuje invalidskim organizacijam, ne pa tudi za pripravo programskih vsebin v tehnikah, prilagojenih senzornim invalidom, ki jih je zavezana izvajati RTV Slovenija, ter za razvoj ustrezne tehnične infrastrukture RTV Slovenija.

Po mnenju Sveta bi Republika Slovenija v državnem proračunu morala zagotoviti tudi del sredstev za uresničevanje javnega interesa dostopa senzornih invalidov do programskih vsebin RTV Slovenija, skladno z zakonodajo in po analogiji zagotavljanja finančnih sredstev v proračunu, ki so zakonsko opredeljena kot "javni interes" (manjšine) — za namen priprave programskih vsebin v tehnikah, prilagojenih senzornim invalidom. Skladno s tem Svet poziva Vlado Republike Slovenije, da za ta namen v skladu s 4. členom ZMed-UPB1 v državnem proračunu zagotovi potrebna sredstva, v skladu s predhodno sprejeto strategijo za zagotavljanje uresničevanja zakonskih zahtev o dostopu senzornih invalidov do programskih vsebin.

Dr. Dušan Caf,
P R E D S E D N I K